

Günümüzdeki tarikat örgütlenmeleri ve dini cemaat biçimlerinin İslam algısını da tahrip edecek tarzda sorunlu bir bilgi üretim metotlarına sahip olduğunu ve bu yüzyılda hep sorunlu geldiklerini söylemek durumundayım. Sufi düşünce mümkün olduğu kadar deruni, bireysel dindarlığı besleyen bir kaynak iken; günümüzdeki tarikat örgütlenmeleri ve dini cemaat biçimleri daha dünyevi ve ekonomik örgütlenmeler şeklinde ortaya çıkıyor.

Bunlar akidevi açıdan, dinin usulleri açısından, dinin bilgi kaynakları açısından ciddi sorunlar içeriyor. Bu sorunlar, işin içinde dindarlık olduğu için, şekli görüntüler insanlarda bir etki meydana getirdiği için, zaman zaman da siyasi olarak her İslam ülkesinde bunlar himaye gördüğü için konuşulamaz oluyor. Dini bilgi bu kanalla yıpratılıyor.

Yukarıda cümleler Diyanet İşleri eski Başkanı Prof.Dr Ali Bardakoğlu'na ait. Sayın Bardakoğlu konuşmasındaki bu paragrafta sorunun bir boyutuna dikkatleri çekiyor. İslam düşünce tarihinin akışını dikkate alırsak; din ile iktidar ilişkileri, siyasallaşma, dünyevileşme, mezhepçilik ve bunların getirdiği kampaşma ve dini örgütlenmelerin karmaşık yapısını, dinin o saf haliyle buluşulmasının önündeki engeller olarak ifade edilebilir. Bunları konuşmaktan bir türlü sadede gelemiyoruz.

Yani dinin o saf o sade halini konuşamıyoruz.

Günün vahşi kapitalizmine globalizm diyerek kendini kaptırmış her şeyi meta haline getirmiş alışkanlıkların yeni bir tezahürü olarak, cemaatleşmelerin içine tarikatların da düştüğü bu durum irfani gelenekle aramıza mesafeler koyuyor. Halbuki insanları sorumluluğa davet eden Hocam Prof. Kenan Gürsoy'un ifadesiyle " en saf ve deruni dini tecrübenin içinden bir tatmin ve bir ahlak çıkarabilen , hiçbir norm ve şekil kaydıyla sınırlanmamış olan bu anlayış" bugün yaşadığımız pek çok probleme deva olacak tefekkür oluşumlarını içinde taşıyordu.

Geleneksel olandan modern alana doğru geçilip, dinin siyasetle olan ilişkisi kurulmaya başlandıktan sonra, dini görünümlü menfaat birlikleri de ortaya çıkmaya başladı. Burada etkin olan husus, Şerif Mardin'in ifadesiyle, insanların " ben kimim" sorusuna cevap bulması ve topluma " katılma" isteğidir. 19 yy'ın sonundan itibaren modernleşmeye duyulan tepki ve ortaya çıkan savrulma ve dağılma endişesi, Müslümanların kendi içlerinde birtakım oluşumlarına zemin hazırladı. Zaten var olan; cami, dergah, dini cemaatleşme biçimleri, modernleşmeye ya da Batılılaşmaya duyulan tepki nedeniyle üyelerini birbirine sıkı biçimde bağladı.

